

POLITIK-UTSKOTTET

GRUPP 1

Nationella och internationella politik-frågor

Tid för utskottsmöte: Lördag 7 juni
Pass 1: 13.00 – 15.30, Pass 2: 17.30 – 19.00

Plats: Konferensrum 8, Louis de Geer

OBS: bara numret och rubrik är kvar på motion som är tillbakadragen av motionären. Motionerna finns dock kvar på hemsidan.

OBS: Skriv gärna ut filen om du har möjlighet – det finns begränsade möjligheter att skriva ut på plats!

(Överrubrik inom parentes är presidiets sätt att sortera in motionerna i olika teman, inom vårt utskott är det

- Arbetsmarknad
- Generella
- EU
- Internationellt
- Regionalt-kommunalt
- Lagstiftning - regelsystem
- Myndighetsfrågor
- Regelsystem
- Styrning, Mål

Presidium

Torbjörn Vennström 0708-19 72 05

Pär Thorell – 0706-80 99 99

(Arbetsmarknad)**MOTION 150: Rättvis omställning – fler gröna meningsfulla jobb.**

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda, att anta en hållbar grön arbetsmarknadspolitik med målet att till 2030 ha skapat minst 150 000 gröna meningsfulla jobb, årligen.

Vårt samhälle befinner sig i flera kriser samtidigt. Både globalt och i de rika länderna behöver vi minska utsläppen av växthusgaser. Vi har en ekonomisk och social kris, där klyftorna och ojämlikheten ökar vecka för vecka. Politiken som förs i EU och i Sverige spär på detta och skapar enorma spänningar och intolerans i samhället. Vi håller dessutom på att utarma våra naturresurser, genom ett ohållbart jord- och skogsbruk samt en gruvdrift för kortsiktiga exploaterings- och vinstintressen istället för hållbarhet och långsiktiga arbetstillfällen.

För att lösa dessa kriser samtidigt krävs en annan inriktning på arbetsmarknadspolitik: - Inkludera hållbarhet som mål; Underställ arbetsmarknadspolitik en bindande s k klimatlag för utsläppsminskning och energibesparing. Stimulera skapandet av minst 150 000 gröna meningsfulla jobb till 2030.

Några exempel som kan ingå i denna omställning:

– Ställ om energisektorn till 100% förnyelsebar energi. Detta kan skapa minst 70 000 heltidsjobb, netto, enligt Greenpeace.

- Ställ om transportsektorn från att totalt domineras av vägtrafik till att till större del utgörs av järnvägstransporter, kollektivtrafik, miljövänlig sjöfart och cykling. Arbetstillfällena skapas i utbyggnaden av infrastruktur samt i själva trafiken. Om vi utgår från siffror för Danmark, där 20 000 årliga arbetstillfällen kan skapas enligt planen "100 000 jobs med baeredygtig omstilling" bör vi i Sverige kunna skapa 40 000 jobb.

- Ställ om svensk industri till att producera för förnyelsebar energi och kollektivtrafik, istället för t ex bilar och Jasplan. Det skulle innebära att kompetent arbetskraft kan behålla sitt jobb i Sverige.

- Ställ om jordbruket till mindre enheter, mindre monokultur och mer mångfald, och 100% ekologiskt. Avveckla beroendet på fossila bränslen i jordbruket. Utveckla det kustnära fisket. Uppskattningsvis 30 000 nya årsjobb kan skapas, baserat på exemplet från Danmark.

- Ställ om skogsbruket till minst 50 % kalhyggesfritt, långsiktigt hållbart skogsbruk. Det sistnämnda är mer arbetsintensivt men lika lönsamt.

- Bygg om miljonprogrammen och andra lägenheter så att de isoleras för energibesparing. Det kan generera 30 000 jobb per år enligt Sveriges Byggindustrier.

Detta räkneexempel skulle ge 170 000 nya årsjobb i Sverige. För att detta skall bli verklighet krävs ett paket av styrmedel. De skulle kunna vara t ex sänkt moms på ekologisk mat, en statlig investeringsfond för isolering av hyreslägenheter, RUT och ROT omvandlas till RET (Resurser för Ekologiska Tjänster), att investeringar i spårburen infrastruktur (spårvagn, järnväg) tillåts avskrivnas under många år.

Jordens Vänner genom Ellie Cijvat

(Generellt)**MOTION 167: Gemensamma lösningar för klimatet, jobben och välfärden.**

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att:

- *KLIMATHOTET inte kan avväjas utan brett folkligt stöd för en alternativ ekonomisk politik och det folkliga stödet inte kommer utan garantier för jobb och välfärd.*
- *KLIMATET kräver stopp för tillväxt i de rika länderna.*
- *JOB BEN kräver kontroll över investeringar och fördelning av arbete.*
- *VÄLFÄRDEN kräver att överklassens rofferi stoppas.*

Förklaring

Inom ramen för kapitalismen har mycket välstånd och välfärd hittills skapats. Men kapitalets frihet, storlek och dominans har gått för långt och måste begränsas radikalt. Formerna för dessa begränsningar måste utarbetas liksom formerna för en utvecklad demokrati i samhälle och företag.

- Drivkraften i hotet mot såväl klimatet som jobb och välfärd är den vilda kapitalismen.
- Nyliberalismen, som är den vilda kapitalismens ideologi, har som grundsträvan fortsatt produktionstillväxt, som förstör miljöförutsättningarna för ett anständigt liv för jordens miljarder, nu och för framtida generationer.
- Denna tillväxtfanatism tar ingen hänsyn till starkt avtagande tillgång på billig fossil energi, som ju är en grundförutsättning för att tillväxten ska fungera.
- Nyliberalismen river ner den gemensamma välfärden, skapar otrygghet och förstör därmed förutsättningarna för ett jämlikt, gott samhälle. - Nyliberalismen skapar inte fler jobb, tvärtom pågår för närvarande massiv slakt på arbetsmöjligheter för många miljoner människor i Europa och andra delar av världen.

En rörelse finns och behövs för att driva på utvecklingen mot att klimat, jobb och välfärd knyts samman. Det är med nödvändighet en rödgrön rörelse. Denna måste ha brett deltagande från aktiver i bostadsområden och på arbetsplatser, från fackföreningar och andra folkrörelser, från medlemmar i politiska partier, hand i hand och på nätet. Folket och de folkliga organisationerna måste vinnas för en politik som sätter stopp för den vilda kapitalismens härjningar. Endast en stor folklig förtvivlan och vrede mot "systemet" och dess kaptener, kan åstadkomma den nödvändiga förändringen.

Författare: Kalle Petré, Elisabeth Lundquist, Bo Helin, Gunilla Granath och Görel Hedtjärn.

Motion 173: Genomför Klimatberedningens förslag!

Regeringen tillsatte år 2007 en parlamentariskt sammansatt klimatberedning, med uppdrag att genomföra en översyn av den svenska klimatpolitiken.

Beredningen, där alla dåvarande riksdagspartier var representerade, lyckades enas om ett klimatmål på lång sikt och en omfattande handlingsplan med cirka 50 olika förslag. Handlingsplanen var tänkt att införas omgående och vara fullt utvecklad år 2020. Tio av förslagen kunde kvantifieras och beräknades ge utsläppsminskningar på 4,6 miljoner ton koldioxid per år. Av de tio kvantifierbara förslagen har bara två genomförts. Det innebär att man har missat möjligheten att minska utsläppen med över 4 miljoner ton koldioxid per år, vilket motsvarar cirka 7 procent av Sveriges totala utsläpp.

Klimatberedningens åtta kvantifierbara förslag som regeringen inte genomfört:

- Kapacitetshöjning av järnvägen med minst 50 %
- Investeringsbidrag till biogasanläggningar
- Höjd drivmedelskatt med 70 öre per liter
- Indexering av drivmedelskatten efter BNP
- Koldioxidbaserad förmånsbeskattning
- Kilometerskatt för godstransporter
- Skatt på fluorerande växthusgaser
- Ändrad förmånsbeskattning för drivmedelsfordon

Vi vill att klimatriksdagen ger regeringen i uppdrag att omedelbart genomföra dessa åtta kvantifierbara förslag, samt att regeringen ökar ambitionerna att genomföra den föreslagna handlingsplanen.

Författare: Klimaktion Uppsala genom Mikael Malmaeus.

MOTION 193: Medel för att nå klimatmål

Jag vill att Klimatriksdagen ska uppmana alla Sveriges folkvalda att ha fokus på att samhället ska främja, styra och driva övergången till ett hållbart samhälle. Fokus ska i första hand ligga på en ekoeffektivitet på lång sikt, inte en kostnadseffektivitet på kort sikt.

Det är väldigt lätt att föreslå en generell koldioxidskatt som enligt marknadsteorin leder till minskade utsläpp. Svårigheterna med en sådan skatt är bara att det är så otroligt svårt att nå enighet om den i internationella förhandlingar. Ingen nation vill förlora konkurrenskraft och om man är beroende av kolkraft så säger man nej till att skära ned på sina utsläpp.

Staten kan påverka via lagar och begränsningar. Det är viktigt att inte denna styrning fastnar i att bara sträva efter kostnadseffektivitet på kort sikt. I det fallet kommer staten (politiken) att blanda sig i vad marknaden gör endast om det finns ett tydligt marknadsmisslyckande. Det gör det enligt detta synsätt till exempel när det fattas ett pris på externaliserade miljökostnader. Då och endast då menar man att staten ska gå in för att korrigera och förbättra marknaden så att den blir mer effektiv – kostnadseffektivitet!

Det är ett bedrägligt tankesätt. Om man sätter ett konkret pris på vad det kostar att förstöra ett stycke natur, så kommer det snart någon som är villig att betala. Om då naturtillgången är oersättlig så kommer den ändå att förstöras och det är inte vad vi har tänkt oss.

De som argumenterar i första hand för kostnadseffektivitet kommer att fokusera på koldioxidskatter, utsläppsrätter och andra generella styrmedel. Erfarenheten visar dock att det är svårt att få igenom tillräckligt höga skatter på utsläppen. Ett exempel är diskussionen om skatten på bensin och diesel.

Det finns också en annan väg att gå som i dag omhuldas mer av statsvetare: Samhället (politiken) har en viktig roll i att främja, styra och driva övergången till hållbara energi- och transportsystem och en långsiktig omställning av samhället. Det kan man kalla ekoeffektivitet i stället för kostnads- effektivitet.

Då blir fokus i stället att främja teknikutveckling, att göra kloka och långsiktiga infrastruktur- investeringar, att arbeta med samhällsplanering i vid mening och att vara drivande i konsumtions- och beteendeförändringar. Det innebär att sätta stopp för strukturella felbeslut såsom att bygga nya externa köpcentra eller bygga ut existerande, eller att bygga nya vägar. Det innebär också att se till att byggnormerna främjar en hållbar framtid.

Författare: Tomas Björnsson

MOTION 200: Ställ om för jobb, välfärd och miljön

Jag vill att Klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att de aktivt arbetar för en politik i Sverige och EU för en rättvis omställning av samhället. En omställning som ger alla rätt till välfärd i hela landet och stoppar miljöförstöring och klimatpåverkan och samtidigt främjar samma utveckling inom hela EU. För det behövs en omläggning av skattesystemet och satsningar på offentliga investeringar som gör en klimatomställning av samhället grundad på social rättvisa möjlig.

En sådan omställning kräver en hållbar industripolitik och satsning på naturbruket. Det kräver trygghet i arbetet som löntagare och småföretagare i kraft av kollektivavtal och rättvisa villkor för småföretagares socialförsäkringar. En trygghet med lika sociala rättigheter i ett välfärdssystem för barn, studenter, arbetslösa, flyktingar, sjuka och pensionärer som underlättar för den rättvisa omställningen av samhället.

För detta behövs en konstruktiv inställning till att lösa de stora sociala och ekologiska problemen. Det behövs ett långsiktigt program som satsar gemensamma tillgångar på investeringar och fördelning av samhällets resurser, bäge på ett sätt som är socialt rättvist och skyddar vår miljö.

Förmögenheter har skapats med hjälp av kortsiktiga vinster i en spekulatöns ekonomi vars risker betalas av skattebetalare när bank efter bank ska räddas och av kommande generationer genom växande skuldberg och global miljökris. Inkomstklyftorna ökar i Sverige och Europa medan de som står utan arbete blir allt fler och utsätts för förnedrande behandling och oacceptabla villkor. Ett skattesystem behöver upprättas som tar bort makten från spekulanterna på natur och välfärd och skapar och överför resurser till rättvis omställning. Ett skattesystem som fördelar resurser rättvist i samhället och växlar skatter på arbete mot skatter på belastning av miljön.

Genom investeringar i hållbar utveckling av industri, gruvnäring, skogsbruk, fiske och jordbruk skapas en bas för fler jobb en dynamisk ekonomi inför framtiden. Genom en omställning och utveckling av välfärden rättvist fördelad över hela landet skapas bra omsorg, vård och skola med fler jobb och social rättvisa. Med större krav på ansvarstagande för att ha tid för varandra skapas en grund för kortare arbetstid och mer kvalitet i sociala livet.

De omfattande investeringar skapas genom att räkna dessa som långsiktiga investeringar skilda från utgifter för löpande verksamheter i offentliga budgetar. Långsiktiga investeringar som i dessa tider av lågkonjunktur bör gå utöver de budgettal som satts utan hänsyn till skillnaden mellan investeringar och löpande utgifter. Inte minst behöver samhällets stora tillgångar i pensionsfonderna investeras för att ge en trygg ekonomi i framtiden.

Förmögenhetsskatt och fastighetskatt bör återinföras för att främja tilltron till skattesystemets samhällsbyggande förmåga och möjligheterna till skatteuttag i kommunerna där verksamheten bedrivs och inte där huvudkontoren för företagen ligger. Grundavdragen bör höjas till 100 000 kronor i linje med tankesmedjan Katalys förslag för att främja ett enklare skattesystem.

Författare: Tord Björk

(EU)

MOTION 82: Utredda fördelarna med ett utträde ur EU

Vi vill att Klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda myndigheter att utreda ett utträde ur Europeiska Unionen med vikt på utträdetts positiva effekt på reduktionen av CO2-utsläppen.

Europeiska Unionen (EU) är ett projekt skapat för att underlätta handel och sänka kostnaderna för varor och tjänster. Detta leder till en ökad konsumtion av varor och tjänster. Denna ökning påverkar vår miljö och utarmar våra resurser. Detta gäller även det nya avtalet mellan EU och USA.

Med tanke på Peak Oil och en kommande brist på energi då främst olja och krympande naturresurser, så kommer samhället att deglobaliseras och i stället relokaliseras. Tyngdpunkten kommer därför i framtiden att ligga på småskalighet och lokal styrning, vilket inte EU har som sitt mål utan snarare motarbetar.

Källor:

"The Limits to Growth" Club of Rome

"Why Your World Is About To Get A Whole Lot Smaller" Jeff Rubin

Författare: Bengt Randers & Martin Saar

(Internationellt)**MOTION 57: Ny internationell rättsordning.**

Yrkande

Vi vill att Klimatriksdagen ska framföra till de folkvalda och andra berörda myndighetspersoner att Sverige genom EU, FN och alla andra tillgängliga kanaler måste verka för att tillskapa en fungerande internationell rättsordning med befogenhet och resurser att motverka de kortsiktiga och starka privata/enskilda, nationella och internationella ekonomiska intressen som fått alltför stort inflytande. En stor utmaning blir att kunna driva detta och ändå behålla viktiga demokratiska institutioner och värderingar.

Bakgrund

En genomgång av vad forskare och samhällsanalytiker säger om tillståndet för jorden och mänskligheten och om de hot och utmaningar världen står inför ger skrämmande och alarmerande slutsatser. De två centrala systemen för vår civilisations överlevnad, ekosystemet och det sociala systemet, hotas av sammanbrott.

Klimatfrågan har kommit i fokus genom de nya rapporterna från FN:s klimatpanel (IPCC) i sept. 2013 och mars 2014 och är kanske den mest akuta. Men hoten är mycket mer omfattande och kan sammanfattas i fyra ömsesidigt förstärkande kriser: Resurskrisen, miljökrisen (varav klimatkrisen är en viktig del), den ekonomiska krisen samt solidaritets- och moralkrisen eller värderingskrisen. IPCC:s rapport fastställer glasklart att det är mänskligt agerande som är den viktiga orsaksfaktorn bakom den hotande uppvärmningen.

Likartade bedömningar gäller för de övriga krisområdena, de är resultat av mänskliga beslut och mänskliga aktiviteter. Därför är kriserna möjliga att påverka om kloka beslut och förändrade värderingar bygger på det bästa tillgängliga kunskapsunderlaget. Och strategierna att möta dem politiskt, ekonomiskt och värderingsmässigt är likartade och också beroende av varandra. Därför måste alla de stora hoten mot mänsklighetens överlevnad mötas med en samlad front.

Vi menar att en annan och hållbar värld inte bara är möjlig utan nödvändig och att det brådskar, att det är sent på jorden.

Det räcker inte att förändringarna genomförs på lokal eller ens på nationell nivå. Men internationella och globala organisationer har hittills visat sig oförmögna att fatta beslut och genomföra tillräckligt kraftfulla och långsiktigt hållbara förändringar. Och marknadskrafterna har ingen tradition och visar knappast något intresse att hantera de långsiktiga frågorna och visar sitt tillkortakommande inom alltfler områden.

Om misstro och resignation om att förändringar är möjliga sprider sig bland människor kan det bli förödande. Men vi tror att politikerna underskattar den kunskap och den beredskap och de värderingar som finns bland människor för att vända på världen. Det är nödvändigt att det demokratiska systemet börjar bilda opinion och visar sig förmöget att hantera vår tids stora ödesfrågor.

Framför allt måste de folkvalda verka för att få en ny ekonomisk världsordning som kan fungera för rättvis fördelning och en långsiktigt hållbar användning av resurserna. Politikerna måste också ta ledningen i ett arbete att ändra värderingarna i samhället från att värdesätta enskild ekonomisk framgång, makt, berömmelse, tävling och konkurrens till att främja solidaritet, medkännande, rättvisa, långsiktighet och hushållning med jordens resurser.

Endast om vi får en ny ekonomisk världsordning, ändringar i grundläggande värdesystem och en kraftfull demokratiskt global organisation förmår vi att bemästra resurs- och klimatkriserna. Vi är medvetna om att det är en utomordentligt krävande utmaning för de vetenskapliga, ekonomiska

*och politiska systemen.
Men vad är alternativet?*

Författare: Åsa Berge Sandgren, Hans Andersson, Ingemar Berglund, Lars-Olov Brorson, Ingevi Fall, Sven Larsson, Lena Linder, Håkan Sternberg

MOTION 202: Odlas upp och beskogas världens öknar och torra områden

Jag vill att klimatriksdagen till Riksdagen framför förslaget att avsätta medel för internationellt arbete för att förebygga klimatskador. Att en avsevärd del av dessa medel skall användas till uppodling och beskogning av öknar och torra områden. Att medlen med dessa syften får användas inom områden där de för tillfället beräknas göra stor nytta.

Tre problem att lösa samtidigt:

- 1 Ta hand om koldioxid, som redan tillförts atmosfären.
- 2 Ta hand om en del av det vatten, som annars skulle höja havsnivån
- 3 Skapa ökat livsutrymme för människor på stora ytor, som idag är sparsamt bebodda.

Initial metod: Skapa en opinion och politisk vilja att på bred front börja ett internationellt samarbete för att odla och beskoga världens torra områden och öknar.

Förutsättningar:

Det finns idag massor av kända tekniker, som möjliggör att odla upp världens öknar och torra områden. Jag kommer att presentera en del sådan teknik på klimatriksdagens påverkansplats. Enligt rapporten april 2014 från den tredje arbetsgruppen International Panel on Climate Change (IPCC 3) för lindring av klimatförändringarnas följder är odling och beskogning en metod för att ta hand om koldioxid, som redan har släppts ut i atmosfären. När öknarna odlas upp kommer en avsevärd mängd koldioxid bindas dels i träd och växter och dels i en växande förna (matjordsskikt).

Enligt IPCC 3 kommer odling och beskogning att binda vatten i träd, växter och förna. Om vattnet för odling inte tas ur grundvatten kommer en del vatten dessutom att tillföras djupare liggande skikt. När öknarna och torra områden odlas upp kommer avsevärda mängder vatten att lagras.

Öknar och torra områden är mycket sparsamt befolkade. När dessa områden odlas upp och befolkas kommer det att ges utrymme för en stor befolkning. Detta är särskilt viktigt när stora delar av världens befolkning tvingas att flytta till följd av klimatförändringar.

Sveriges Riksdag och regering avsätter redan nu medel ur biståndsbudgeten för klimatbistånd. Denna ordning har för- och nackdelar, som debatteras politiskt. Enligt min mening vore det bättre att ha två anslag, som kan debatteras för sig. Den internationella solidariteten med redan drabbade är viktig. Ett proaktivt miljöarbete innebär en solidaritet med kommande generationer och ännu inte drabbade människor. Mitt förslag är att avsätta särskilda medel för arbete för att förebygga klimatskador. Då kan biståndsbudgeten användas till redan drabbade.

Författare: Bo G Eriksson

MOTION 208: Begränsa den globala medeltemperaturhöjningen till 1,5 grader

*Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda,
- att Sveriges klimatpolitik kan anpassas för att göra vår del i att begränsa den globala medeltemperaturen till 1,5 grader
- att Sverige inom EU driver på för att även EU:s klimatpolitik anpassas till detta mål.*

Vid FN:s klimattoppmöte i Köpenhamn och därefter i Cancún 2010 kom de deltagande länderna överens om att begränsa höjningen av den globala medeltemperaturen till två grader, jämfört med förindustriell tid. Men frågan är om det räcker att begränsa ökningen till två grader?

Redan 2011 varnade många forskare för att tvågradersmålet var otillräckligt. I FN:s klimatpanel, IPCC rapport (working group 2) som kom i mars 2014 bekräftades att "två graders temperaturökning har signifikant negativa effekter på matproduktion, tillgång till vatten och extrema väderhändelser."

En ökning med 2 grader i global medeltemperatur innebär att temperaturen i delar av Afrika och i Arktis kan höjas med nästan två gånger så mycket, det vill säga med 3,5 grader eller mer. Konsekvenser för Afrika söder om Sahara förutspås vara ödesdigra, det kan t ex bli omöjligt att bedriva jordbruk och ökad vattenbrist.

En höjning med 2 grader riskerar dessutom att sätta igång återkopplingsmekanismer som t ex tinande av permafrosten och en isfri Arktis. Tvågradersmålet är därför otillräckligt; Ett temperaturmål på 1,5 grader skulle ge världen mycket större chans att undvika katastrofala klimatförändringar.

Författare: Jordens Vänner

MOTION 210: Motverka TTIP-avtalet

Jag vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att TTIP-avtalet på inget sätt får försvåra för minskade klimatutsläpp eller hållbar utveckling, alternativt att TTIP-avtalet stoppas.

Ett frihandelsavtal som hotar både klimat och demokrati!

EU och USA förhandlar och avser att skriva under det sk Transatlantic Trade and Investment Partnership, TTIP, vars syfte under förespegling om ett frihandelsavtal är att låta tribunaler av företagsledare ta beslut om att nationell eller federal (EU- eller USA) lagstiftning inte ska gälla. Företag som känner att lagstiftning gör att de inte tjänar maximalt med pengar ska kunna överklaga lagar till tribunalen, som om den finner det lämpligt helt enkelt kör över lagen. Frihandel kan i sak vara bra, men om man inte tar hänsyn till klimatet bör frihandelsavtal inte antas. Det TTIP-avtal, som det nu förhandlas om, riskerar att göra det mycket svårt att t.ex. ställa miljökrav i upphandling av tjänster och produkter. För att säkerställa en fortsatt hållbar utveckling behöver avtalet möjliggöra för upphandlare att ställa miljökrav utan att riskera att bli stämde.

Lagar som kommer köras över är bland annat arbetsmiljölagar, konsumentskydd, miljölagar, miljöskydd, exploateringsrätter etc. Förbud mot GMO, gifter, exploatering fossila resurser och naturtillgångar, skövling av naturvärden etc blir helt enkelt olagliga. Det kommer inte gå att stoppa förgiftning av grundvattnet i Skåne via fracking. Om tribunalen av tre företagsledare finner att ett företags vinst påverkas av lagstiftningen kör man helt enkelt över den. Stoppas en gruva så blir Sverige skyldigt att betala företaget ifråga all den vinst företaget går miste om. Till exempel kommer det bli svårt eller omöjligt att stoppa utvinning av tex skiffergas och oljesand i Sverige och i EU. Kanske kommer det att bli omöjligt för Sverige att behålla en högre koldioxidskatt än omvärlden.

Det riskerar att leda till kraftigt ökade utsläpp av många anledningar. Dels om offentlig sektor inte kan ställa höga klimatkrav på varor och tjänster de handlar upp. Dels om länder inte kan säga nej till exploatering av fossila bränslen. Dessutom kommer det fullständigt att urholka den demokratiska processen.

Jag tycker att det är viktigt att klimatriksdagen behandlar hotet mot klimatet som detta avtal innebär genom att framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att TTIP-avtalet på inget sätt får försvåra för hållbar utveckling, alternativt att TTIP-avtalet stoppas.

Författare: Linus Pettersson

Motion 310. Kriminalisera ekocid vid Internationella brottmålsdomstolen i Haag (Sammanslagning av motionerna 123, 136, 159, 179 och 185)

Vi vill att Klimatriksdagen framför till Sveriges folkvalda att de aktivt ska arbeta för att massförstörelse av naturen, ekocid, kriminaliseras i internationell lagstiftningen vid Internationella brottmålsdomstolen i Haag.

Ekocid avser storskalig skadeverkan på miljö. Det gäller till exempel;

- Storskaliga landskapsförändringar som leder till rubbning eller omintetgörande av livsmiljö för flora och fauna.

- Omfattande förorening, oavsett om den sker avsiktligt eller ej.

Exempel på ekocid:

- Regnskogsskövling
- Fracking och brunkolsutvinning
- Antropogen klimatpåverkan

Problem

Över hela jorden utarmas ekosystem – isar smälter, hav fylls av plast, skogar ersätts av plantager. Stora ekonomiska värden investeras i projekt som medför irreparabla skador på livsmiljöer. I Sverige pågår prospektering bl a för utvinning av skiffergas som förorenar mark och vatten. Idag är ekocid ett brott i krigstid medan motsvarande handlingar inte är brottsliga för t.ex. företag som bedriver näringsverksamhet. Förstörelsen fortsätter och vi förmår inte stoppa den med nuvarande lagstiftning. Vi måste därför ändra på spelreglerna.

Det är inte längre tillräckligt att företag och andra aktörer kommer undan med att köpa sig fria från ansvar. I dag beräknas de eventuella skadeståndsanspråk ett företag kan få på sig för att ha orsakat miljöförstörelse endast som en försumbar utgift i det stora hela. Tyvärr är det också så att ansvariga företag undviker ansvar genom att försätta sig i konkurs när det är dags att städa upp. Kvar blir de som lever i den förstörda miljön som saknar möjlighet att söka sig någon annan stans.

Varför måste vi kriminalisera ekocid?

Vi måste införa lagstiftning som förbjuder sådan verksamhet som anses vara så farlig för människor, djur och natur, nu eller i framtiden att vi inte kan låta kommande generationer dras med de potentiella skadeverkningarna.

Ta ansvar

Genom att reducera naturen till det ekonomiska värde den kan tänkas ha för människor blir den indirekta slutsatsen att naturen inte har något inneboende värde. Vi förleds på så sätt att tro att den ena "naturresursen" kan ersättas av en annan när den är förstörd.

Detta tycker vi är fel. Genom att prissätta naturen fjärrar vi oss ifrån att tro på naturens inneboende, icke mätbara värde och främjar det i vår kultur som reducerar naturen till kronor och ören. Naturen är mer än kronor och ören. Vi vill därför återta ansvaret för vår framtid genom att kalla omfattande miljöförstörelse vid dess rätta namn: ekocid.

Ange tonen för framtiden

Vi bryr oss. Vi värnar naturen och vi kan inte se annat än att vi har ett ansvar att skydda vår natur. Vår övertygelse är orubblig: jordens ekosystem behöver ett starkt skydd i internationell lag. Vi är

inte i första hand motståndare eller demonstranter mot de aktörer som inte respekterar naturens inneboende värde. Vi är med hela våra hjärtan förespråkare FÖR naturens inneboende värde. Vi värnar och respekterar det. Vi ärver inte jorden, vi lånar den av våra barn och barnbarn.

Skapa positiva incitament

Syftet med lagförslaget är inte att straffa företagsledare, utan att skapa incitament för storföretag att ta sitt ansvar. På så vis vill vi främja ett långsiktigt hållbart företagande som stärker ekosystemens hälsa istället att förstöra den. En lag om ekocide skulle innebära ett märkbart skifte i företags riskanalyser rörande kontroversiella projekt och därigenom stödja kloka och långsiktiga beslut. I en värld där ekocid är kriminaliserat och inte ses med blida ögon kommer företagens vinstintressen inte stå oemotsagda. Avsikten med att kriminalisera ekocide är att förebygga och förhindra att vinstdrivande aktörer tillåts orsaka ekocide.

Hur skulle en ekocidlag göra skillnad?

Genom att hålla företagsledare, regeringschefer och företrädare för såväl banker som statliga institutioner personligt ansvariga för de konsekvenser som följer av deras beslut kan den onda cirkeln brytas. Detta är själva nyckeln. Ingen vill avtjäna fängelsestraff. Genom att t.ex. hålla en VD för ett företag personligen ansvarig (istället för att ansvaret omfattar företaget som juridisk person) kan vi bryta den negativa spiralen av miljöförstörelse. En VD som ombeds att verkställa beslut som skulle innebära ödeläggelse av naturen ställs inför ett val: antingen går hen bolagstyrelsen till mötes och riskerar att hamna i fängelse eller att ”ordervägra” med hänvisning till ekocide-lagen. På så sätt kan vi stötta beslutsfattare att fatta kloka, långsiktiga och miljövänliga beslut som är alla till gagn.

Vad krävs?

För att ekocid ska kriminaliseras krävs en stark folklig opinion. Klimatriksdagen är en folkrörelse med stort inflytande som kan komma att bli helt avgörande. Det skulle vara en mycket viktig opinionsyttring om Klimatriksdagen lyfter fram detta förslag till de svenska beslutsfattarna. Opinionsen för att kriminalisera ekocid växer snabbt. Under 2013 lyckades ett initiativ organiserat av EU-medborgare samla över 100.000 signaturer (www.endecocide.eu)

Sveriges historiska roll som pionjär

Sverige var ett föregångsland i den tidiga miljörörelsen. Vid öppningsanförandet på den första FN-konferensen om hållbar utveckling som ägde rum i Stockholm 1972 karakteriserade dåvarande statsminister Olof Palme användandet av agent orange i USA:s krigsföring i Vietnam som ”ett brott som ibland kallas för ekocid” (avseende det s.k. ”agent orange”). Samtidigt demonstrerade 7,000 svenskar för att ekocid skulle förbjudas i lag och gav sitt fullhjärtade stöd för att det skulle erkännas av det internationella samfundet som ett brott i såväl fredstid som i tid av krig. Fem år senare 1977 kom en lag som förbjöd ekocid i som en del av krigsföring men ekocid är fortfarande idag inte klassificerat som ett brott i fredstid. Vi menar att det är helt absurt att ekocid är förbjudet i krig men inte i fred.

Nästa år, 2015, revideras Romstadgan. Vi vill att Sveriges förtoendevalda föreslår att ecocide ska kriminaliseras, jämte krigsförbrytelser och brott mot mänskliga rättigheter. Sverige besitter makten, i egenskap av sitt medlemsskap i FN, att lägga fram ett sådant förslag. Vidare krävs att 80 länder stöder förslaget för att ecocide ska bli internationell lag. (se <http://eradicatingecocide.com/>)

Så här drygt 40 år efter att Olof Palme höll sitt öppningsanförande på den första FN-konferensen om hållbar utveckling kan svenskarna förnya sitt löfte att stå upp för våra ideal. Genom att begära att ekocid kriminaliseras när Romstadgan ska revideras under nästkommande år kan vi fullfölja den resa som påbörjades i Stockholm för drygt fyrtio år sedan.

Om vi lyckas blir ekocid ett brott mot freden – reglerat i Romstadgan – jämte redan nämnda krigsförbrytelser och brott mot mänskliga rättigheter. Mer konkret skulle detta betyda att de personer som fattar beslut som leder till ekocid hålls personligen ansvariga inför Internationella Brottsmålsdomstolen i Haag, på samma sätt som redan är fallet för krigsförbrytare. Precis som krigsförbrytelser och brott mot mänskliga rättigheter idag med självklarhet betraktas som inte bara som brottsliga handlingar utan som något som väcker världssamfundets avsky, måste också ekocid kriminaliseras.

Konkreta lösningsförslag:

- Sverige blir en förespråkare av en internationell ecocide-lagstiftning.
- Sprida kunskap och mynta begreppet ecocide (se <http://www.eradicatingecocide.com> samt <http://www.endecocide.eu>)
- Fullständig genomgång av faktaunderlag och Carbon Major-rapporten (se <http://carbonmajors.org>)

Inskickad av: Niklas Bruce (f.d. motion 179), Sofie Rydelius (f.d. motion 185), Frej Nicolaisen Sidén (f.d. motion 159, Anders Tivell (f.d. motion 136) och Anita van Doorn (f.d. motion 123)

MOTION 123: Ecocide-lag TILLBAKADRAGEN – SE MOTION 310

MOTION 136: Ecocide – internationell lagstiftning med personligt ansvar för massförstörelse av naturen TILLBAKADRAGEN – SE MOTION 310

MOTION 159: Vi behöver internationella lagar mot miljöförstöring TILLBAKADRAGEN – SE MOTION 310

MOTION 179: Inför lag som kriminaliserar ecocide. TILLBAKADRAGEN – SE MOTION 310

MOTION 185: Gör Ecocide till ett erkänt brott mot jordsliga rättigheter TILLBAKADRAGEN – SE MOTION 310

(Regionalt-kommunalt)**MOTION 112: Initiativ för omställningsplaner i varje kommun och län/region**

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att varje kommun och landsting antar en omställningsplan med tydliga mål för minskade utsläpp, energihushållning, och med en tydlig inriktning att medborgarna involveras i ett praktiskt omställningsarbete i lokalsamhället.

Bakgrund

Trots alla försök att minska utsläppen av växthusgaser har de ökat snabbare mellan år 2000 och 2010 än under något av de tre föregående decennierna. Medeltemperaturen på jorden kommer vid slutet av seklet att vara mellan tre och mer än fem grader högre än 1850 om ingen drastisk förändring sker, enligt FN:s klimatpanels senaste rapport. Hundratals miljoner människor kommer att drabbas av översvämningar och delar av jorden blir obeboelig vid seklets slut om medeltemperaturen tillåts stiga med fyra grader. Fortfarande är det dock möjligt att begränsa uppvärmningen till två grader vid seklets slut, enligt FN-rapporten, men då är det bråttom och krävs drastiska åtgärder.

Klimatet inbegriper samhällets alla nivåer – från den enskilda individen till det globala samhället. Fossilberoendet finns i transportsystemet, boendet, livsmedelsproduktionen, industrin och i vår konsumtion. Många kommuner och landsting har insett detta och har antagit klimatpolitiska mål och åtgärdsplaner.

Fortfarande saknas dock insikten i det allmänna medvetandet om vilken stor omställning som krävs för att skapa ett samhälle och en ekonomi som inte påverkar klimatet på ett farligt sätt. Medborgare, föreningar och företag behöver involveras på ett tydligare sätt i arbetet för att ställa om – både vad gäller den egna livsstilen och det egna klimatavtrycket men även i att förändra strukturer som inbegriper stadsplanering, energiförsörjning, transportsystemet, offentlig konsumtion osv.

Ett sätt att skapa detta engagemang och mobilisering är att varje kommun och landsting antar en omställningsplan med tydliga mål för minskade utsläpp, energihushållning, och med en tydlig inriktning att medborgarna involveras i ett praktiskt omställningsarbete i lokalsamhället. Även om många kommuner eller landsting redan antagit en omställningsplan visar de nya kunskaper som tagits fram och systematiserats det senaste året genom FN:s klimatpanel att de offentliga ambitionerna och ansträngningarna måste öka flerfaldigt på alla nivåer och i alla länder. Därför bör nya kommunala och regionala omställningsplaner antas och de redan antagna revideras.

Omställningsplanen bör innehålla följande övergripande mål:

- * Utsläppen inom den egna kommunen/regionen ska halveras till 2020.
- * Kommunen/regionen bör sikta på att vara fossilfritt 2030.
- * Klimatavtrycket från medborgarnas konsumtion ska halveras fram till 2020.
- * Varje medborgare, förening och företag ska erbjudas tillfälle att delta i en folkbildningsprocess och medborgardialog för att ställa om verksamheten i kommunen/regionen till en fossilfri ekonomi 2030.

Omställningsplanen ska ha ett helhetsgrepp vad gäller åtgärder på individ-, företags- och samhällsnivå, och innefatta mål och riktlinjer för boende, transporter, industri och företagande, privat och offentlig konsumtion och investeringar, energiförsörjning och energieffektivisering.

Författare: Torbjörn Vennström och Pontus Björkman

MOTION 145: Levande landsbygd och hållbar livsmedelsproduktion.

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att Sverige investerar i en levande landsbygd som kan bidra till lösning av klimatproblemen samtidigt som man kan försäkra sig om vår framtida hållbara livsmedelsproduktion. Detta kräver att många bor och verkar på landsbygden.

För att åstadkomma detta krävs en helt ny landsbygdspolitik som bla inkluderar följande:

- återinföra brukarplikten för jordbruksmark för att motverka spekulation i mark och säkerställa jord för matproduktion.*
- lägga om skattesystemet så att resurser som produceras lokalt kan användas i regionen för att säkerställa god tillgång till samhällsservice på landsbygden så folk vill bo där.*
- använda kapital i pensionsfonder för en hållbar klimatsmart rättvis omställning på landsbygden och speciellt inom jordbruk, som exempelvis görs i Danmark.*

Bakgrund:

Att kunna producera tillräckligt med näringsrik mat för världens växande befolkning i en tid av klimatförändring är en av vår tids största utmaningar.

Rätten att odla vår egen basmat och förvalta landets naturresurser på ett hållbart sätt är central. Vi har förlorat upp emot 75 % av vår självförsörjningsgrad sedan systemskiftet för 20 år sedan. Vi ska sträva efter 100 % självförsörjning – något som är svårt idag då jordbrukspolitiken styrs helt och hållet, och naturresurserna till stor del, från EU och WTO.

Mycket av våra importerade livsmedel och foder produceras av industriellt jordbruk som är helt beroende av fossilbränsle för långväga transporter, konstgödsel, bevattning, bekämpningsmedel och hybrid, ofta genmodifierat, utsäde. Detta jordbruk släpper inte bara ut mycket växthusgaser (både från användning av fossilt bränsle och i form av lustgas från marken och metangas från djur), det utarmar också jorden och förstör dess kapacitet att lagra koldioxid. Det blir en dubblad negativ påverkan på klimatet. Detta gäller också industrijordbruk i Sverige. Denna import av industrijordbruksprodukter är också djupt orättvis mot fattiga människor i andra länder som förlorar möjligheten att producera den mat de behöver för egen konsumtion. Det svenska beroendet av importerade livsmedel och foder från andra kontinenter måste därför stoppas. De länder som producerar för oss behöver sin egen jordbruksmark och matproduktion.

Detta är inte enbart en klimatfråga utan även en fördelningsfråga och en fråga om mänskliga rättigheter.

Till skillnad från industrijordbruk kan småbruk bedrivas på ett sätt som är anpassat till lokala förhållanden med effektiva kretslopp för återanvändning av ändliga resurser och restaurering av mark så att den bättre kan lagra kol och näringsämnen. Därmed minskar behovet av energikrävande insatser och transporter. Ett sådant jordbruk är kunskaps- och arbetsintensivt, dvs det kräver många engagerade småbrukare som lever och verkar på landsbygden.

I Sverige beskrivs landgrabbing som något som drabbar kontinenter i Syd. Men idag debatteras i vårt närområde också konsekvenserna för framför allt de östeuropeiska länderna där företag från Västeuropa, Kina och USA tränger undan lokal befolkning för exploatering av naturresurser och åkermark. Även områden i Västeuropa drabbas – så också i Sverige som en följd av den lagstiftning riksdagen beslutade att ansluta sig till för drygt 20 år sedan.

Det mest kända exemplet idag är hur gruvbolag exploaterar och spekulerar i mark och berggrund vilket lokalt innebär stora konsekvenser för de gröna näringarna. Lokalt förloras en naturresurs samtidigt som skatter och vinster försvinner ur regionen. Exploatering sker inom jord- och skogsbruk likväl som i energisektorn grundat på samma lagstiftning.

Konsekvenserna i form av avbefolkning är redan idag tydliga i norra Sverige men sprider sig över hela landsbygden. Även i städerna får spekulationsintressena alltmer utrymme på invånarnas bekostnad. Det offentliga rummet ockuperas av ohållbara transportsystem. Rätten till arbete, bostad och grönområden i staden sätts på undantag.

I staden och på landet behövs en gemensam kamp som hindrar spekulationsekonomin från att ta över den gemensamma välfärden och våra naturresurser. En kamp som förenar motstånd med praktisk förändring här och nu.

Landsbygdsbefolkningens inflytande stärks av demokratisk ekonomisk organisering som ökar makten över naturbruket och dess vidareförädling. I städerna är stadsodling och organisering för matdistribution som stärker matsuveränitet ett bidrag för att bygga en rörelse för omställning till hållbarhet. Direkt samverkan mellan producenter och konsumenter på landet och i staden är ett viktigt inslag för att bygga en solidarisk ekonomi.

Vi kräver en rättvis omställning till ett fossilfritt hållbart naturbruk och livsmedelsindustri. En sådan omställning ger meningsfulla jobb som behövs inom byggande, transporter, energi, varuproduktion, gruvnäring, jordbruk, fiske och skogsbruk. För detta behövs omfattande offentliga investeringar och omläggning till ett hållbart rättvist skattesystem.

Författare: Jörgen Leufstedt och Torgny Östling.

(Lagstiftning - regelsystem)**MOTION 29: Sol- och vindkraftslag**

Danmark har sedan årtionden haft en specifik lag för vindkraft, Vindmöllelagen. När det gäller utveckling och utbyggnad av vindkraft har Danmark spelat en världsledande roll, och denna samlade och lätt överblickbara lagstiftning har verksamt bidragit till detta.

I Sverige är lagstiftningen om vindkraft spridd inom en rad olika lagar, eller styrs av andra lagar som måste tolkas speciellt för hur de ska tillämpas på exempelvis vindkraft. Detta har skapat en rad oklara frågeställningar och konflikter, som exempelvis uttagsbeskattning av vindkraftskoopertativ, regler för egenproducerad el som transiteras via nätet, etc. Det senaste året har även solceller blivit ekonomiskt konkurrenskraftiga och förväntas öka snabbt kommande år. Både vindkraftverk och solceller har egenskaper som skiljer sig från konventionella kraftverk.

Även Sverige bör nu samla sin lagstiftning för vindkraft, och även solceller, i en Sol- och vindkraftslag. Biobränsleeldade kraftverk är bättre anpassade till gällande lagar och behöver inte ingå. Samtidigt kan lagstiftningen ses över och anpassas till de speciella egenskaper som dessa förnybara energikällor har. Där kan regler för ägarformer, elanslutning och beskattning samlas.

Ett sådant samlat grepp som klargör vilka lagar och regler som ska gälla, kommer att förenkla och påskynda omställningen till förnybar energi i Sverige. Regelverket fastställs då utifrån de politiska intentionerna, i stället för av juristernas lagtolkningar.

Vi yrkar därför att Klimatriksdagen verkligen tvingar vara riksdagsmän att: lagstiftningen om vindkraft och solceller ses över och samlas i en Sol- och Vindkraftslag.

Författare: Tore Wizelius och Affe Gustafsson

MOTION 28: Ändra reglerna för kommunala vetot för vindkraft TILLBAKADRAGEN – SE MOTION 29

MOTION 44: Begränsa Försvarmaktens beslutanderätt för vindkraft. TILLBAKADRAGEN – SE MOTION 29

MOTION 48: Myndighetssamråd i dialog. TILLBAKADRAGEN – SE MOTION 29

MOTION 50: Förtydliga artskyddsförordningen. TILLBAKADRAGEN – SE MOTION 29

MOTION 126: Prioritera förnybart i elnätet

Vi vill att klimatriksdagen till Sveriges folkvalda ska framföra vikten av att ändra ellagen till förmån för förnybar el. Ellagens paragrafer behöver ändras så att förnybara energikällor prioriteras och uppmuntras. Lagen bör i framtiden särbehandla förnybar fossilfri el genom att ge den en gynnad ställning.

Exempel: I Tyskland, Danmark och Österrike prioriteras förnybar el i elnätet. I Sverige är förnybar energi inte prioriterad. Villkor och avgifter för användning av nätet ska vara icke diskriminerande (kap 1§5 och kap 4§1, 2, ellagen). Det innebär i klartext att medan el från förnybart i t.ex. Tyskland ska prioriteras av nätoperatören vid inköp och överföring, så har förnybart i Sverige inget sådant företräde. I Sverige måste också den som bygger en anläggning för förnybart, t.ex. bygger vindkraftverk, själv stå för hela kostnaden för anslutningarna, som dragning av ledningar, uppförandet av transformatorstation mm. Nätbolaget kan sedan ändå ta ut höga nätavgifter för att elen ska nå konsumenten, avgifter som sedan kan användas till att gynna fossil energi och kärnkraft.

Författare: Naturskyddsföreningens klimatgrupp i Göteborg

MOTION 94: Bibehåll reglerna för kommunalt veto mot vindkraft

Jag vill att Klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att den s.k. kommunala vetorätten vad gäller vindkraftbyggnad bör bibehållas.

En generell tendens i Europa är att de demokratiska statskicken i praktiken genomgått stora förändringar under de senaste tjugo till trettio åren. Utvecklingen kännetecknas av minskande styrambitioner från nationalstaternas sida, till förmån för lokalt/regionalt självstyre. Kommuner har idag vetorätt mot vindkraftsutbyggnad. Vindkraftprojekt välkomnas och byggs. Andra faller på att kommunen tackar nej. Den kommunala självstyrelsen fungerar. Men detta är en ordning som angrips av vindindustrin.

Vetorätten beslutades av riksdagen 2009, och irriterar vindindustrin som verkar för att den ska bort. VD för vindkraftbolagens intresseorganisation Svensk Vindenergi skrev redan 2010 att vetorätten bör avskaffas, då den gör bolagen rättslösa. Vems rätt, och till vad kan man fråga? 2011 beslöt riksdagen att vetorätten skulle kvarstå. Under tiden därefter har vindindustrin varit tydlig med att vetot måste bort. Texten från Svensk Vindenergi återkommer nu i motion nr 28 med rubriken: ”Ändra reglerna för kommunala vetot för vindkraft”, som föreslår att vetorätten ska avskaffas.

Kommunal vetorätt råder för uranbrytning, och även i frågan om slutförvar av kärnavfall - i Malå och Storuman röstade man nej i kommunala folkomröstningar. Liksom vid vindkraftsutbyggnad, så rör det sig om genomgripande förändringar där kommunen kan tacka nej – utan särskild motivering. Någon som tycker att vi bör ta bort vetorätten i dessa frågor? Kommunala beslut bör fattas nära de berörda människorna – det är bakgrunden till vårt lokala självstyre. Detta utgör ett värde, som liksom demokratin i sig ständigt behöver försvaras. 2.700 vindkraftverk finns idag i Sverige, och mångdubbelt fler är tillståndsgivna eller under tillståndsprövning. Det är alltså ingen brist på välkomnande kommuner. Då finns inget motiv för att tvinga sig på de motvilliga. Tvärtom – att påtvinga en bygd något den inte önskar, ökar motståndet.

Kommunernas medborgare och politiker bör vara herrar i eget hus – vare sig de är för eller emot vindkraft. Uppförande av vindkraftverk kräver lokal acceptans för att det ska bli bra. Detta är inte minst en demokratifråga – respekt för den lokala demokratin är avgörande för vindkraftens renommé, och för utvecklingen och utnyttjandet av all förnybar elproduktion. Motsatt synsätt vittnar om ett storstadsperspektiv som är bekymmersamt. Jag vill sammanfattningsvis föreslå Klimatriksdagen att uppmana våra folkvalda att den s.k. kommunala vetorätten vad gäller vindkraftbyggnad bör bibehållas.

Författare: Jan Hedman

MOTION 184: Inför krav på Klimatstrategisk plan i miljölagstiftningen

Jag vill att Klimatriksdagen ska framföra till Sveriges Riksdag, Regering och övriga berörda beslutsfattare att den idag otydliga styrningen och diffusa ansvaret för åtgärder som minskar klimatpåverkan tydliggörs. Ett led i detta är att införa skyldighet för kommunerna att upprätta en Klimatstrategisk plan som styrande dokument, verktyg och komplement i den fysiska planeringen (PBL).

Bakgrund

Det finns idag ingen bindande koppling mellan den kommunala planeringen och de nationella miljömålen. Enligt bestämmelserna i PBL ska kommunerna beakta målen i sin planläggning och vid andra beslut, men målen är inte direkt styrande vid beslut. I den fysiska planeringen ligger rollen att göra avvägningar mellan olika intressen och mål, men ska generationsmålet för minskad klimatpåverkan uppnås, måste detta få en större tyngd vid överväganden av lokalisering av bostads- och industriområden, omfattningen av externa handelsområden m.fl. åtgärder som påverkar trafikens omfattning.

Motivering

Den globala uppvärmningen på grund av växthuseffekten är vår tids största miljöhot och är övergripande allt annat miljöhot. Växthuseffekten beror på utsläpp av koldioxid och den fysiska planeringen har en stor betydelse för att minska utsläppen av växthusgaser – men felaktigt använd har den också en stor betydelse för att späda på utsläppen av koldioxid. En bättre samhällsplanering är av strategisk betydelse för att långsiktigt minska samhällets resurs- och energiförbrukning. Rätt använd kan vi lägga en bättre grund för mer långtgående utsläppsminskningar. Varken Miljöbalken eller Plan- och bygglagen (PBL) tar explicit upp klimatpåverkan som det miljöhot det verkligen är för våra livsbetingelser på jorden. Detta måste åtgärdas och prioriteras.

Bedömning

Jag föreslår att åtgärder som har betydande klimatpåverkan ska i Miljöbalken behandlas på motsvarande sätt som skyddsvärda naturområden (Natura 2000-områden, Nationalparker etc). Eventuellt skulle klimatpåverkan anges som ett miljökvalitetsmål som alla program och planer ska mätas emot, med riktning att nå det första nationella miljömålet – Begränsad klimatpåverkan. Enligt PBL ska kommunerna upprätta och uppdatera en översiktsplan. Översiktsplaneringen är inte juridiskt bindande men dock mycket vägledande och har stor betydelse vid överväganden av lokalisering av verksamheter, såsom bostadsområden, externa handelscentra etc. Översiktsplanen bör kompletteras med fokus på klimatpåverkan. Jag föreslår att krav på att kommunerna ska komplettera sin översiktsplan och upprätta en Klimatstrategisk plan som styrande dokument, verktyg och komplement i den fysiska planeringen (PBL).

Förslag till beslut

Jag föreslår att riksdag och regering tydliggör ansvar att minska klimatpåverkan via samhällsplaneringen genom att komplettera Miljöbalken och där stärka skyddet mot åtgärder som ökar klimatpåverkan samt stödja åtgärder som innebär minskning av klimatpåverkan. Jag föreslår att riksdag och regering stärker fokus på åtgärder som påverkar klimatet genom att i PBL införa skyldighet för kommunerna att komplettera sin översiktsplanering med att upprätta en Klimatstrategisk plan där kommunens långsiktiga strategi för att minska klimatpåverkan beskrivs och där åtgärder för att nå detta mål på kort och lång sikt redovisas.

Författare: Rolf Ström, Styrelseledamot i Naturskyddsföreningen Motala

(Myndighetsfrågor)**MOTION 93: Myndighet för Hållbar utveckling**

Vi vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att en myndighet ska bildas för Hållbar utveckling.

Myndigheten ska bildas utifrån syftet att verka för att långsiktigt hållbara beslut ligger till grund för samhällsutvecklingen. Myndigheten ska utgöra en kvalificerad bedömare av åtgärder och insatser som görs i det svenska samhället. Dessa insatser kan förekomma i privat, offentlig sektor samt i det civila samhället. Allt ska kunna granskas vid behov.

Framtida generationer och deras livsmiljö och naturen saknar representant i dagens samhälle. Myndigheten ska vara framtida generationers ombud med ansvar att säkra framtidens möjligheter istället för dagsaktuella kortsiktiga intressen. Myndigheten ska väga samman kraven mellan ekologisk, social samt ekonomisk hållbarhet. Perspektivet ska vara långsiktigt i allt väsentligt. Myndigheten för hållbar utveckling ska självständigt eller på uppdrag av regering och riksdag utföra granskning och bedömningar. Man ska vara en naturlig och självklar remissinstans. Myndigheten ska verka oberoende och ha en styrelse med representanter för samhällets sektorer från såväl samhälle som näringsliv. Myndighetens riktlinjer ska hela tiden vara baserade på gällande vetenskaplig konsensus.

Författare: Naturskyddsföreningen Linköping

MOTION 191: Beredskapsplan

Jag vill att Klimatriksdagen ska uppmana Sveriges folkvalda på alla nivåer att arbeta för att nationen, regionerna och alla kommuner ska åläggas att utarbeta beredskapsplaner för hur samhället ska kunna ställas om till följd av mer varaktiga bristsituationer som klimatförändringarna kan ställa till med.

Redan om 15-20 år kommer jordens medeltemperatur sannolikt att överstiga 1,3 grader räknat från förindustriell nivå. Det betyder bland annat att jordens atmosfär kan innehålla tre procent mer vattenånga.

Hur påverkar det oss i Sverige? Dels kan det förstås bli mer nederbörd och kanske också häftigare oväder när de kommer. Men det är nog inte dessa direkta effekter av klimatförändringarna som kommer att ha störst påverkan på vårt land.

Vad händer i södra Europa vid en till synes måttlig uppvärmning? Framåt 2030 kommer värmeböljor av den typ som drabbade Frankrike och mellersta Europa 2003 eller Ryssland 2010 att vara vanliga. Hur slår det mot jordbruket i södra Europa och hur påverkar det oss?

Världens livsmedelsproduktion har blivit alltmer global. I IPCCs sammanställning av forskningen kring detta ämne tror en majoritet av rapporterna att produktionen av de stora grödorna vete, ris och majs kommer att minska från 2030 och framåt. Samtidigt ökar behoven från en fortfarande växande världsbefolkning med kanske 14% per årtionde. Denna ekvation går inte ihop.

Att sja om framtiden innebär att man måste handskas å ena sidan med ett antal osäkerheter. Å andra sidan kan de negativa effekterna av klimatförändringarna bli väldigt stora. En stor osäkerhet förenat med stora negativa konsekvenser innebär ett mycket högt risktagande.

De beredskapsplaner som kommunerna gör i dag är i första hand inriktade på hotbilder som stora regnmängder och tillfälliga avbrott i energiförsörjningen. Däremot saknas det scenarier där världen drabbas av matbrist eller oljebrist med följd att grundläggande försörjning slås ut. Det måste bli en diskussion om hur samhället kan förbereda sig för mer varaktiga bristsituationer som klimatförändringarna kan ställa till med. Genom att kräva beredskapsplaner kan politikerna visa att de tar de framtida utmaningarna på allvar.

Författare: Tomas Björnsson

MOTION 211: Kartlägg statens funktioner efter peak oil

Vi vill att Klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda myndigheter att se över myndigheter och departement samt hur bemanningen ska se ut inom dessa utifrån hur ett Post Peak Oil samhälle kommer att se ut.

All form av konsumtion, både privat och offentlig, påverkar vår miljö och utarmar våra resurser. Konsumtion består inte bara av varor och tjänster utan inkluderar också alla samhällsfunktioner. Vårt komplexa samhälle har växt fram under de senaste 150 åren, tack vara obegränsad tillgång på bland annat billig fossil energi.

Detta har gett oss bestående CO2 utsläpp som påverkar oss minst 100 år innan de klingar av. Ska vi minska vår belastning på miljön och undvika att fylla på dessa historiska CO2-utsläpp så måste all konsumtion minska drastiskt. Tankefelet som många gör är att utgå från dagens situation och då enbart byta ut vår fossila energianvändning mot förnyelsebar energi och fortsätta som vanligt. Den utvecklingen är inte möjlig, då tillgängliga mängden energi i framtiden kommer att avta. När ekonomisk tillväxten byts i nerväxt och tillgänglig mängd energi minskar så kommer vi inte att ha råd med en stor, komplex samhällssektor. Vi behöver reducera komplexiteten frivilligt under ordnade former, annars kommer konsekvenserna bli stora för samhället och medborgarna.

Källor:

”Collapse Informatics: Augmenting the Sustainability & ICT4D Discourse in HCI”, Bill Tomlinson. ”World made by hand”, James H Kunstler.

”Sustainable Energy — without the hot air”, David JC MacKay.

Författare: Bengt Randers & Martin Saar, ASPO Sverige

(Styrning, Mål)**MOTION 89: Offentliga medel ska minska klimatpåverkan**

Jag vill att klimatriksdagen ska framföra till Sveriges folkvalda och andra berörda att:

- 1) Offentliga organ ska välja lösningar för sin verksamhet som innebär låg klimatpåverkan*
- 2) Offentligt ägda bolag ska prioritera åtgärder som leder till minskad klimatpåverkan framför åtgärder som ger större avkastning till ägaren.*
- 3) AP-fonderna ska kontinuerligt minska sitt innehav av aktier i företag som orsakar stora utsläpp av växthusgaser och öka innehavet i företag med låga växthusgasutsläpp.*

Våra gemensamma tillgångar bör användas till att uppnå en så låg klimatpåverkan som möjligt. Staten, kommuner, landsting och regioner har stor verksamhet som också påverkar klimatet. Dessa offentliga organ köper också många varor och tjänster, normalt genom offentlig upphandling. Både genom upphandlingarna och hur de i övrigt bedriver sin verksamhet kan de bidra till minskad klimatpåverkan. Det sker redan i många fall men klimataspekten bör väga tyngre vid valet mellan olika lösningar.

Ägare av privata företag vill ofta ha stor och snabb avkastning på det kapital de har investerat. Privata företag prioriterar därför normalt investeringar som är lönsamma på mycket kort sikt. Många åtgärder som minskar klimatpåverkan är lönsamma redan idag och andra investeringar kan bli fördelaktiga med hjälp av t ex högre kostnader för att släppa ut koldioxid. Men omställningen till ett samhälle med mycket lägre klimatpåverkan kräver stora investeringar i t ex järnvägar. Många investeringar som behövs för att nå ett klimatomänsigt hållbart samhälle torde vara samhällsekonomiskt lönsamma men de har oftast mycket lång återbetalningstid. Privata aktörer finner det därför inte lönsamt att hejda klimatförändringarna. Därför måste staten, kommuner, landsting och regioner stå för många av de nödvändiga investeringarna som vi på lång sikt kommer att ha stor nytta av.

Många offentligt ägda bolag har idag huvudsyftet att ge avkastning till ägaren, t ex staten eller en kommun. Även offentligt ägda bolag bör medverka till en hållbar utveckling och liten klimatpåverkan. Staten är också en stor företagsägare genom de allmänna pensionsfonderna (AP-fonderna). Om AP-fonderna ökar sitt ägande i företag med låga utsläpp av växthusgaser (främst koldioxid) gynnas de företagen och de framtida pensionerna tryggas eftersom företag med liten klimatpåverkan bör bli mest lönsamma på sikt.

Författare: Dag Henning